

G E H E I M

HET OPHEFFEN VAN BEDRIJFSAFDELINGEN VAN DE CPN.

S A M E N V A T T I N G

Op het 18e congres van de CPN, gehouden op 5, 6 en 7 oktober 1956, werd het opheffen van de partij-bedrijfsafdelingen aan de orde gesteld. Hoewel het congres niet tot een omljnde beslissing kwam, bleek de algemene tendenz wel in de richting van opheffing te gaan. Naar thans gebleken is zijn vrijwel alle bedrijfsafdelingen geliquideerd. Een uitzondering vormen die, waarin de in de diverse overheidsdiensten te Amsterdam werkzame leden zijn georganiseerd. Over de definitieve organisatie-vorm van deze overheidsafdelingen is nog geen bindende beslissing genomen.

De leden van de vroegere bedrijfsafdelingen zijn ingeschreven bij de buurtafdelingen. De buurtafdelingen zullen het zgn. "bedrijfs-werk" ter hand nemen.

HET OPHEFFEN VAN DE BEDRIJFSAFDELINGEN VAN DE CPN.

In het door het partijbestuur van de CPN ter gelegenheid van de voorbereiding van het 18e partijcongres ter beschikking gestelde materiaal, in hoofdzaak vervat in de z.g. "discussie-grondslag", werd o.m. het plan aan de orde gesteld om tot opheffing van de bedrijfsafdelingen over te gaan.

Evenals dit in de afdelingsvergaderingen ter voorbereiding van het congres het geval was geweest, bleek op het congres zelf onder de leden veel verschil van mening omtrent de wenselijkheid van deze opheffing te bestaan.

Het waren vooral de leidende figuren uit enkele min of meer florerende bedrijfsafdelingen, die zich tegen liquidatie van deze afdelingen verzetten. Met name was dit het geval in de kringen van de overheidsafdelingen en de afdelingen in de metaal-industrie te Amsterdam en de afdelingen Haven en Wilton-Feijenoord te Rotterdam.

Onder invloed van deze oppositie haastte het partijbestuur zich, nog voor het zich op het congres tot het nemen van een beslissing geplaatst zag, te verklaren, dat met de opheffing de nodige soepelheid betracht moest worden en dat elk geval op zichzelf bekeken moest worden. Het zou geenszins de bedoeling zijn geweest nu maar ineens alle bedrijfsafdelingen te ontbinden. Waar een goed functionerende bedrijfsafdeling bestond zou deze, althans voorlopig, kunnen blijven bestaan. Het congres kwam dan ook niet tot een concrete beslissing. In het congresbesluit werd terzake bepaald, dat het congres de gedachten en voorstellen betreffende de vernieuwing van de organisatorische vormen en de structuur van de partij in beginsel aanvaardde. Het partijbestuur werd opgedragen om deze voorstellen in nauw overleg met de gehele partij verder te bestuderen, uit te werken en voorlopig maatregelen te treffen.

Na het congres van de CPN (oktober 1956).

Van een verdere bestudering van dit vraagstuk is tot heden, ruim zes maanden na het congres, niet veel gebleken. Naar het schijnt heeft het partijbestuur zich niet door de oppositie van zijn voor-

G E H E I M

nemen om tot algehele opheffing over te gaan, laten afbrengen. Aangenomen mag worden, dat het plan de volledige instemming heeft gehad van Paul de GROOT en dat hij ook in dit geval zijn zin heeft doorgedreven.

Reeds spoedig na het congres, werden in de Amsterdamse partijafdeling, waarvan hij lid is, maatregelen getroffen om het bedrijfswerk in dat ressort door die buurtafdeling te doen overnemen. Piet GNIRREP, die in de jaren 1949 tot 1953 bekendheid verwierf als de door het partijbestuur aangewezen leider van achtereenvolgens de districten Utrecht en Twente, maar daarna in de ban werd gedaan, werd met de leiding van het bedrijfswerk in die afdeling belast.

In de betrokken afdeling zijn evenwel geen grote industrieën gevestigd. Alleen is daarin gelegen een grote remise van de Amsterdamse tram. Aanvankelijk gaf het optreden van GNIRREP onder het trampersoneel aanleiding tot enige wrijving met de voormannen van de bedrijfsafdeling "GVB" (Gemeentelijk Vervoer Bedrijf) van het onderdistrict "Overheid".

De ten tijde van het congres nog bestaande bedrijfsafdelingen in Utrecht en de Zaanstreek werden inmiddels geruisloos opgeheven. Die te Den Haag bestonden toen praktisch al niet meer.

Tot voor enkele jaren bestonden te Rotterdam, althans op papier, verschillende bedrijfsafdelingen. In het laatst van 1956 functioneerden daar in de praktijk echter alleen nog maar de afdelingen "Wilton Feijenoord" en "Haven". Tot opheffing van de laatst genoemde werd op 10 april j.l. het definitieve besluit genomen. De opheffing van "Wilton Feijenoord" evenwel schijnt met meer moeilijkheden gepaard te gaan. Van een uit het laatst van maart daterend bericht, dat de opheffing een feit zou zijn, werd nog geen bevestiging verkregen. Mogelijk zijn enkele in de jongste tijd bij genoemd bedrijf gevoerde acties mede door toedoen van daar werkzame partijleden ontstaan, een ruggesteun geweest voor hen, die tegen opheffing gekant zijn.

CPN-bedrijfswerk te Amsterdam.

Amsterdam was het enige district, dat een aantal redelijk functionerende bedrijfsafdelingen kende. Deze waren eertijds gebundeld in twee onderdistricten t.w. in het O.D. "Metaal" en het

O.D. "Overheid". Hiervan werd het eerstgenoemde in 1955 opgeheven. De daarin ondergebrachte afdelingen werden onder rechtstreeks toezicht van het districtsbestuur gesteld.

Reeds kort na het congres van de CPN (oktober 1956) werd tot opheffing van deze "Metaal"-afdelingen overgegaan. Een voorlopige uitzondering werd gemaakt voor de afdeling "Verschure". Van enige activiteit van deze afdeling werd de laatste tijd evenwel niets vernomen.

Over wat met de "Overheids"-afdelingen gebeuren moet, vinden thans uitvoerige beraadslagingen plaats tussen het districtsbestuur en de voorheen aan die afdelingen leiding gevende figuren. Men is nu in elk geval tot de conclusie gekomen, dat de afdelingen niet opgeheven kunnen worden, omdat daarbij de beveiliging van de aangesloten leden in het gedrang zou komen. Hoewel het z.g. ambtenarenverbod voor het ogenblik niet strikt gehandhaafd wordt, acht men het toch noodzakelijk een zekere geheimhouding ten aanzien van het partij-lidmaatschap vooral voor de in overheidsdienst zijnde leden te betrachten.

Het onderdistrict "Overheid" is inmiddels als partijorganisatie reeds opgeheven. Een "Overheidssecretariaat" van onbekende omvang en met een niet duidelijk omliggende taak schijnt evenwel nog aanwezig te zijn. Uit de gehouden besprekingen is duidelijk geworden, dat het districtsbestuur ook dit secretariaat liefst zo spoedig mogelijk zou willen liquideren, waartegen de voormannen van "Overheid" zich vooralsnog verzetten. In elk geval blijkt men niet gemakkelijk over de toekomstige inwendige organisatie van de overheidsafdelingen tot overeenstemming te kunnen komen. Echter in de praktijk heeft het districtsbestuur thans reeds de leiding in handen genomen. Mede daarom en om het overige bedrijfswerk te stimuleren, zijn op aandrang ook van het partijbestuur enige als specifieke vertegenwoordigers van de bedrijfsarbeiders aan te merken leden in het op 28 april j.l. tot stand gekomen nieuwe districtsbestuur gekozen.

Huidige organisatie van het bedrijfswerk.

De partijleden die voorheen bij een bedrijfsafdeling waren aangesloten, zijn overgeheveld naar de buurtafdeling, waarin zij

G E H E I M

wonen. De partijwerkzaamheden zullen zij in het raam van die afdeling verrichten. Evenwel wordt er naar gestreefd een losse onderlinge band tussen de in hetzelfde bedrijf werkzame leden te bewaren. Om deze verzameling partijgenoten aan te duiden is de naam "bedrijfs-groep" ingevoerd.

Zoals hiervoren reeds terloops werd vermeld, ligt het in de bedoeling het z.g. bedrijfswerk door de gewone partijafdelingen te laten verrichten. In grote trekken resulteert dit bedrijfswerk in het uitgeven van een z.g. bedrijfskrant, het verspreiden daarvan en van ander propagandamateriaal onder de in de grotere bedrijven werkzame arbeiders, veelal aan de ingang van de fabrieken of op de toegangswegen en het op propaganda-huisbezoek gaan bij deze arbeiders.

Als motief voor het opheffen van de bedrijfsafdelingen werd door het partijbestuur aangevoerd het gebrek aan partijkader in het algemeen. Voor diverse buurtafdelingen waren geen of niet voldoende figuren te vinden met de vereiste capaciteiten om als afdelingsbestuurder te fungeren. De redenering is, dat in deze lacune kan worden voorzien door de nu vrijgekomen functionarissen van de vroegere bedrijfsafdelingen. Daarbij komt dat onder de partijgenoten-bedrijfsarbeiders vaak een zekere schroom heeft bestaan om zich bij de patroon en medewerkers als CPN'er te doen kennen. Veelal trachtte men zich met een beroep op het gevaar van "broodroof" aan het bedrijfswerk te onttrekken, in het bijzonder in tijden van werkloosheid. Onder de huidige omstandigheden is deze vrees verminderd, vooral bij het werken in de havens etc. Het werken in de buurtafdeling brengt voor het CPN-lid veel minder risico's met zich mee.

juni 1957